

การเมืองเรื่องอัตลักษณ์: พระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์
ทางชาติพันธุ์ของแรงงานไทใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่
THE POLITICS OF IDENTITY: BUDDHISM AND ETHNIC IDENTITY CONSTRUCTION
OF SHAN MIGRANT WORKERS IN CHIANGMAI PROVINCE

ศิริสุดา แสงทอง
นักวิชาการอิสระ
E-mail: dsskpk@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการเมืองเรื่องอัตลักษณ์ของแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ มีเนื้อหาที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางด้านการเมืองและสังคมของแรงงานชาติพันธุ์ชาวไทใหญ่ 2) พระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของแรงงานไทใหญ่ 3) วิเคราะห์อิทธิพลของพระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของแรงงานไทใหญ่ ผลจากการวิเคราะห์ศึกษาข้อมูล พบว่า 1) ด้านบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ในสถานการณ์ปัจจุบันนั้นกำลังเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ผ่านกระแสความทันสมัย และการเข้าถึงสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย 2) ด้านพระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์ของแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ พบว่า แรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่นั้นมีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง 3) ด้านอิทธิพลพระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์แรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ พุทธศาสนาถูกนำมาเป็นจุดเด่นของกลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ในการผลิตซ้ำอัตลักษณ์เพื่อตอบโต้ว่าทกรรมด้านลบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ และใช้พระพุทธศาสนาในการสร้างและผลิตซ้ำ ทิวอัตลักษณ์ของความเป็นไทใหญ่ นำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นไทใหญ่ว่าแท้จริงแล้วก็มีอีกด้านหนึ่งที่มีความเป็นไทย และเสนอมุมมองว่าไทใหญ่ก็สามารถดำรงอยู่ร่วมกันกับคนไทยได้

คำสำคัญ : การเมืองอัตลักษณ์; อัตลักษณ์; แรงงานข้ามชาติ; ไทใหญ่

Abstract

The study of Politics on Identity of Shan (Tai Yai) migrant workers consist of these three contents; which are 1) To explore brief history, culture, beliefs, ways of life, both political and social of Shan migrant workers 2) to study the Buddhist principles and identification of Shan migrant workers, 3) To analyze the influence of Buddhism on Tai(Shan) migrant workers. According to the analysis and study of data found that: 1) The cultural context of the Shan migrant workers, in the

current situation is changing according to globalization through the modernization and access to digital media and social media 2) In terms of Buddhism and the creation of identity of Shan migrant workers, found that Shan migrant workers truly believe in Buddhism. 3) Regarding the influence of Buddhism and the creation of identity of Shan migrant workers, Buddhism has been a hallmark of Shan migrant workers in reproducing identities in response to negative discourses on ethnic groups. To Create and reproduce the dual identity of Shan migrant workers which representation that Shan people was the one of Thai. Perspective that Shan was able to live together with people in Thailand.

Keywords: Politics of Identity; Identity; Migrant workers; Tai Yai; Shan

บทนำ

ไทใหญ่ หรือ ฉาน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและมีหลักฐานจำนวนมากที่กล่าวถึงการอพยพเข้ามาในประเทศไทย โดยแรกเริ่มเดิมทีนั้นชาวไทใหญ่ได้มีการตั้งถิ่นฐานในหลายประเทศและโดยเฉพาะในประเทศพม่า ชาวไทใหญ่หรือฉานนั้นเรียกตัวเองว่า คนไท (คนไต) (สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2560) จัดเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรมากเป็นอันดับสองในประเทศพม่า โดยอาศัยอยู่มากในรัฐฉาน ซึ่งรัฐฉานนั้นเป็นดินแดนที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ หลายต่อหลายครั้ง ก่อนการตั้งอาณาจักร ชาวไทใหญ่ได้สร้างเมืองขนาดเล็กเมืองหนึ่งซึ่งถูกปกครองโดยผู้นำที่สืบทอดกันทางสายเลือด เรียกว่าเจ้าฟ้า (Sao Pha) แต่เนื่องจากการที่เป็นเมืองที่มีขนาดเล็ก ก็ทำให้ถูกอาณาจักรใหญ่ๆ เช่น จีน พม่าและล้านนาเข้ามาควบคุมและกลายเป็นรัฐบรรณาการให้กับอาณาจักรเหล่านี้ ในทำให้ชาวไทใหญ่มีบทบาทสำคัญมากในการเป็นเส้นทางทางการค้าที่สำคัญและเป็นจุดยุทธศาสตร์ให้กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งจีน พม่า และล้านนา (Yasuda, 2008) ภายหลังจากที่ล้านนาตกเป็นเมืองขึ้นของสยามในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ชาวไทใหญ่ได้มีการอพยพและย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยภายในอาณาจักรล้านนาเพิ่มขึ้นจากการทำสงคราม และเพื่อประโยชน์ทางการค้า โดยเฉพาะในสมัยพระเจ้ากาวิละได้มีการกวาดต้อนชาวไทใหญ่เข้ามาอาศัยในล้านนาจำนวนมาก โดยชาวไทใหญ่ที่ส่วนมากค้าขายนั้นจะตั้งถิ่นฐานอยู่ในย่านเศรษฐกิจอย่าง ช้างเผือกและช้างม้อย ในจังหวัดเชียงใหม่ ในขณะที่ชาวบ้านทั่วไปจะตั้งถิ่นฐานอยู่รอบนอกตัวเมือง และประกอบอาชีพทำนา ชาวไทใหญ่ในอดีตมีวิถีชีวิตที่ขึ้นอยู่กับปลูกข้าว และค้าขายระหว่างมณฑลยูนนาน ล้านนา และพม่า นำขี้ผึ้ง น้ำผึ้ง เมียง พริกแห้ง ผ้ายจากรัฐฉานไปขาย ทำให้มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนล้านนาและมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศาสนาซึ่งกันและกัน (Yasuda, 2008) ภายหลังจากการแบ่งเขตประเทศ ทำให้ชาวไทใหญ่ที่อาศัยในพม่านั้นแตกต่างจากชาวไทใหญ่ที่อาศัยในไทย การค้าขายที่เคยมีก็ลดความสำคัญลงเพราะเปลี่ยนไปเป็น

การค้าขายผ่านแม่น้ำทางกรุงเทพฯ ทำให้พ่อค้าชาวจีนมีบทบาทแทน (Yasuda, 2008) และภายหลังจากการที่อังกฤษเข้ามาปกครองพม่า ทำให้ชาวไทยใหญ่ยังสามารถปกครองตนเองภายใต้การปกครองของเจ้าฟ้าเช่นเดิมแต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของอังกฤษ ชาวไทใหญ่มีการรวมกันเป็นรัฐฉานและเมืองหลวงคือตองอูในปีค.ศ. 1922 แต่ทว่าภายใต้การปกครองของอังกฤษนั้นทำให้รัฐฉานพัฒนาล่าช้ากว่าภาคกลางของพม่า (Yasuda, 2008) ต่อมาตัวแทนของคะฉิ่น ไทใหญ่ได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาปางโหลง (Panglong) ที่แสดงว่าชนเผ่าเหล่านี้จะรวมอยู่ในสหภาพพม่าภายใต้เงื่อนไขว่าจะได้รับสิทธิเท่ากันกับชาวพม่า และมีสิทธิในการปกครองตนเอง จะเห็นได้ว่าชาวไทยใหญ่หรือฉานนั้นเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและมีหลักฐานจำนวนมากที่กล่าวถึงการอพยพเข้ามาในประเทศไทยอยู่เสมอผ่านหน้าประวัติศาสตร์

เชียงใหม่ เมืองแห่งความหวังของแรงงานไทใหญ่

จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเจริญเติบโตเป็นอันดับหนึ่งในภาคเหนือและมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความต้องการแรงงานจึงมีเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับการเป็นเมืองหน้าด่านทางเศรษฐกิจและมีอาณาเขตที่ประชิดกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่า ส่งผลให้มีแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่สัญชาติพม่า ก็นับว่ามีจำนวนมากที่หลั่งไหลเข้ามาเป็นแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่ โดยกรมการจัดหางาน รายงานไว้เมื่อเดือนกันยายน 2560 พบว่ามีจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้ามาทำงานเป็นจำนวนทั้งสิ้น 120,588 คน เป็นชาวพม่า 27,130 คนที่เหลือเป็นชาวลาวและกัมพูชา (กรมการจัดหางาน, 2560) ปัจจัยผลักดันของการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ ให้ข้ามมายังประเทศเพื่อนบ้านของตนโดยเฉพาะประเทศไทย ปัจจัยผลักดันนั้นประกอบไปด้วยปัญหาเรื่องความรุนแรงของการสู้รบภายในประเทศพม่า ความรุนแรงของการล่องละเมิดสิทธิมนุษยชน ความยากจนและความขาดแคลนพื้นที่อุดมสมบูรณ์ในการทำมาหากิน สุดท้ายที่เป็นตัวผลักดันชาวไทยใหญ่ให้อพยพย้ายถิ่นเข้ามาในเชียงใหม่คือการถูกบีบคั้นทางสังคม เกิดจากการที่รัฐบาลพม่าประกาศให้ทหารสามารถเกณฑ์แรงงานชาวบ้านมาใช้ในกิจการของกองทัพโดยไม่ต้องจ่ายค่าแรง ชาวไทใหญ่จำนวนมากถูกกดขี่จากทหารพม่าในการทำงานอย่างหนัก ให้เป็นกำลังในสนามรบ สร้างถนน เป็นลูกหาบขนส่งอาวุธและเสบียงอาหาร จึงเกิดความต้องย้ายถิ่นที่อยู่จากสถานที่ที่กดคั้นนั้น ๆ สำหรับปัจจัยดึงดูดนั้นเน้นหลักในเรื่องของการจ้างงานและเศรษฐกิจเป็นหลัก จังหวัดเชียงใหม่ถือได้ว่าเป็นเป้าหมายหลักของชาวไทยใหญ่ในการเข้ามาหางานทำ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยดึงดูดอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้ชาวไทยใหญ่เข้ามาในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดเชียงใหม่ มาจากการที่แรงงานชาติพันธุ์ชาวไทใหญ่มีญาติพี่น้อง เพื่อนที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่มาก่อนแล้วจึงเป็นการง่ายที่ชาวไทยใหญ่จะเลือกที่จะเข้ามาอาศัยอยู่ในเชียงใหม่เป็นที่แรกก่อนที่จะย้ายถิ่นไปที่อื่น ๆ นอกจากนี้จังหวัดเชียงใหม่ยังมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับชาวไทยใหญ่ มีการนับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน มีประเพณีที่มีรูปแบบที่

คล้ายกัน มีภาษาที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ลักษณะภูมิประเทศตามแนวชายแดนนั้นสามารถที่จะเดินทางด้วยเท้าได้สะดวกเนื่องจากไม่มีแม่น้ำสายใหญ่กั้นพรมแดน (ปณิธิ อมาตยกุล, 2547)

การที่แรงงานไทใหญ่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่นั้น ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับคนทั้งภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่มของตน พระพุทธศาสนาถูกนำมาเป็นแกนหลักของกระบวนการสร้างอัตลักษณ์และผลิตซ้ำทางอัตลักษณ์ของแรงงานชาวไทใหญ่ โดยใช้วัดพระสงฆ์ และพิธีกรรมทางพุทธศาสนาเป็นสื่อกลาง เพื่อตอบโต้อัตลักษณ์ที่รัฐไทยสร้างและยึดเหนี่ยวให้กับชาวไทใหญ่ว่า “ความเป็นอื่น” “เป็นต่างดาว” “เป็นพม่า” หรือแม้กระทั่ง “เป็นไทใหญ่” วาทกรรมเหล่านี้เหมารวมชาติพันธุ์ชาวไทใหญ่ว่าเป็นกลุ่มคนที่สร้างปัญหาต่าง ๆ ให้กับรัฐไทย วัดป่าเป้าและวัดกุ้เต้าถือเป็นพื้นที่แสดงอัตลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาของแรงงานไทใหญ่ ถือว่าเป็นที่จัดงานเทศกาลต่าง ๆ และเป็นศูนย์รวมของชาวไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง ตั้งแต่ในอดีต บทบาทของพระในวัด ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่วัดแสดงให้เห็นถึงการที่แรงงานไทใหญ่สร้างและผลิตซ้ำอัตลักษณ์สองด้านที่แตกต่างกัน แต่ดำรงอยู่ร่วมกัน ด้านหนึ่งเป็นการยืนยันในความเป็นไทใหญ่แต่อีกด้านหนึ่งก็เน้นความเป็นไทยควบคู่ไปด้วยกัน จนอาจกล่าวได้ว่าชาวไทใหญ่ใช้พระพุทธศาสนา วัด และพระสงฆ์ ในการสร้างและผลิตซ้ำ “ทวิอัตลักษณ์” (dual identity) ในความเป็นไทใหญ่ (ปานแพร เขาวนประยูร, 2553) ที่ส่งคุณค่าและมีความสำคัญในแง่ของการช่วยสร้างความสำนึกในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวไทใหญ่ ปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ใช้เทคโนโลยีและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ตลอดจนการใช้สื่อโซเชียลมีเดียในการสร้างเครือข่ายของชาวไทใหญ่ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยในคอมมิวนิตีหรือกลุ่มเครือข่ายเหล่านี้ก็ผลักดันการนำพระพุทธศาสนามาชูโรงและเน้นกิจกรรมพบปะหรือการสร้างสำนึกความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันผ่านพระพุทธศาสนา การเกิดขึ้นของเครือข่ายชาวไทใหญ่บนโลกออนไลน์นี้ยิ่งสร้างความเป็นปึกแผ่นและเข้มแข็งในการรวมกลุ่มพร้อมกันนั้นก็เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้รัฐไทยและชาวไทใหญ่ได้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน นอกจากนี้แล้วยังมีการประดิษฐ์ประเพณีไทใหญ่เพิ่มเติม และให้ความหมายไปในทางที่ทำให้คนรับรู้ว่าชาวไทใหญ่มีความเจริญทางศิลปะและวัฒนธรรม

การนำเสนอตัวตนใหม่อีกด้านของแรงงานไทใหญ่

กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ชาวไทใหญ่ได้เลือกมาแสดงตัวตนในฐานะไทใหญ่ในพื้นที่วัด ได้แก่ ประเพณีปอยส่างลอง การฟ้อนนกกิงกะหระา การเรียนและการใช้ภาษาและตัวอักษรไทใหญ่ บทเพลงไต ธงชาติไต ภาพถ่ายและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของชาวไทใหญ่ ฯลฯ การจัดงานปอยส่างลองจะจัดขึ้นในหลายจังหวัดทางภาคเหนือรวมถึงในวัดป่าเป้าและวัดกุ้เต้า ปอยส่างลองจึงถือเป็นประเพณีเนื่องในพุทธศาสนาของชาวไทใหญ่ที่ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชาวไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ประเพณีนี้เองที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ และในทางกลับกันก็เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้

ปัจจุบันยังมีการนำเสนอการใช้ภาษาไทยใหญ่และตัวอักษรไทใหญ่ เพราะสื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทใหญ่ได้อย่างชัดเจนเนื่องจากมีความเป็นสิ่งที่ชาวไทใหญ่ต้องการสื่อให้เห็นในความเป็นโตของตนที่มีตัวอักษรและภาษาเป็นของตนเอง มีการพูด อ่าน เขียน ภาษาไทใหญ่ปัจจุบันนั้นเปิดกว้างและมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับชาวไทใหญ่เองและผู้สนใจศึกษาโดยใช้พื้นที่ภายในวัดเพื่อสอนภาษาและเผยแพร่วัฒนธรรม

ภายในวัดกุ้เต้าและวัดป่าเป๋านั้นยังมีการจัดพื้นที่เพื่อผลิตซ้ำความทรงจำของชาวไทใหญ่ โดยมีการนำภาพถ่ายทั้งภาพบุคคลสำคัญและสถานที่สำคัญในรัฐฉานมาติดไว้ เนื่องจากวัดทั้งสองเป็นวัดที่มีชาวไทใหญ่เป็นศรัทธาจำนวนมาก วัดจึงเป็นสถานที่ที่จะทำให้พวกเขาได้มีการสร้างประวัติศาสตร์ร่วมกัน (ปานแพร เซวาน์ ประยูร, 2553) มีการนำเอาภาพพระนเรศวรมาติดที่วิหารภายในวัด หรือการนำเอาภาพเมืองเชียงตุง เจ้าเชียงตุงมาติดไว้ ก็เพื่อให้ชาวไทใหญ่ได้มีการสร้างประวัติศาสตร์ร่วมกันว่ามีกษัตริย์ที่ตนเองศรัทธาเป็นกษัตริย์ไทย และเพื่อไม่ให้ลืมในความเป็นไทใหญ่

พระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

การสร้างอัตลักษณ์ในที่นี่มีการประกอบสร้างสิ่งเดิมและสิ่งที่สร้างใหม่เข้าด้วยกัน การหยิบเอาความเชื่อที่ซึ่มลึกเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของบรรพชนมาผสมผสานสิ่งใหม่ๆ ในยุคสมัยที่เปลี่ยน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมตามกาลเวลา สถานการณ์บ้านเมือง และการเมืองเชิงอัตลักษณ์นี้เองที่ชาวไทใหญ่สร้างขึ้นเพื่อตอบโต้วาทกรรมเชิงลบในสายตาของคนไทย พร้อมทั้งสนองกับความต้องการของรัฐไทยที่เป็นดินแดนที่ตนเองอาศัยอยู่ในปัจจุบัน และการสร้างภาพลักษณ์ที่บอกกับรัฐไทยว่าตนเองเป็นกลุ่มทางชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ มีอารยธรรม มีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีระเบียบแบบแผน และที่สำคัญมีพระพุทธศาสนาเป็นแกนหลักในการดำเนินชีวิต ดังนั้นชาวไทใหญ่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่จึงได้อาศัยพุทธศาสนาเป็นส่วนช่วยในการสร้างและผลิตซ้ำทางอัตลักษณ์ของตนในส่วนของความเป็นไทยของชาวไทใหญ่ การใช้พื้นที่วัดในการยืนยันความจงรักภักดีชาติไทย ภาพการจัดงานเฉลิมฉลองในวโรกาสสำคัญ การประดับพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดจนการแสดงภาพของการเคารพในพระมหากษัตริย์ตั้งแต่ในอดีตอย่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ชาวไทใหญ่แสดงออกให้รัฐไทยเห็น เหตุผลหลักของการที่ชาวไทใหญ่เลือกใช้พระพุทธศาสนาเพื่อการผลิตซ้ำทางอัตลักษณ์ของตนนั้นเพราะการอาศัย พระพุทธศาสนา วัดและพระสงฆ์ และกิจกรรมทางศาสนานั้นไม่กระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตของพวกเขาและต่อรัฐไทย อีกทั้งยังสะดวกในการแสดงอัตลักษณ์ร่วมกันของชาวไทใหญ่ดีกว่าการใช้พื้นที่อื่นเป็นอย่างมาก เพราะหากใช้พื้นที่อื่นจัดกิจกรรม ก็จะถูกรัฐไทยและคนในสังคมไทยหวาดระแวงและตีตราหนักกว่าชาวไทใหญ่อาจจะมีการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติหรือเป็นอันตรายต่อสังคมไทย

ตลอดจนอาจกระทบกับประชาชนไทยได้นั่นเอง การเลือกพื้นที่ทางศาสนาอย่างวัดจึงปลอดภัย และสามารถสร้างภาพลักษณ์ใหม่ได้ในเวลาเดียวกัน

สรุป

ด้านบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ในสถานการณ์ปัจจุบันนั้นกำลังเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ผ่านกระแสความทันสมัย และการเข้าถึงสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย ในด้านพระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์ของแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ แรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่นั้นมีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และด้านอิทธิพลพระพุทธศาสนากับการสร้างอัตลักษณ์แรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ นั้นพบว่าพุทธศาสนาถูกนำมาเป็นจุดเด่นของกลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ไทใหญ่ในการผลิตซ้ำอัตลักษณ์เพื่อตอบโต้วาทกรรมด้านลบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ และใช้พระพุทธศาสนาในการสร้างและผลิตซ้ำ “ทวิอัตลักษณ์” (dual identity) ในความเป็นไทใหญ่ โดยมีคุณค่าและความสำคัญในแง่ที่ช่วยสร้างความสำนึกในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวไทใหญ่ การประดิษฐ์ประเพณีไทใหญ่เพิ่มเติม และให้ความหมายไปในทางที่ทำให้คนรับรู้ชาวไทใหญ่มีความเจริญทางศิลปะและวัฒนธรรม ลบภาพลักษณ์วาทกรรมเดิม ๆ และสร้างภาพลักษณ์ใหม่ว่า ความเป็นไทใหญ่นั้นแท้จริงแล้วก็อีกด้านหนึ่งก็มีความเป็นไทยและเสนอมุมมองว่าไทใหญ่ก็สามารถดำรงอยู่ร่วมกันกับคนไทยได้ วัดจึงเป็นเสมือนพื้นที่ทางสังคม (Social Space) ที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยให้ชาวไทใหญ่ใช้เป็นศูนย์กลางในการพบปะสังสรรค์ ได้มีการสร้างและผลิตซ้ำทวิอัตลักษณ์เพื่อยืนยันความเป็นตัวตนของชาวไทใหญ่ ความเป็นตัวตนดังกล่าวคือภาพตอบโต้วาทกรรมเชิงลบเป็นการเมืองเชิงอัตลักษณ์ (Politics of Identity) ที่สะท้อนภาพให้คนไทยเห็นว่าชาวไทใหญ่นั้นมีความพ้องเมืองนึ่งกับคนไทย การนับถือพุทธศาสนาเหมือนกันกับคนไทย การนับถือพระมหากษัตริย์องค์เดียวกันและเป็นศูนย์รวมในการรวมพลังของชาวไทใหญ่ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นคือการสร้างอัตลักษณ์ในตัวตนที่อยากจะเป็น เป็นไทใหญ่ที่มีหัวใจความเป็นไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการจัดหางาน. (2560). สถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานคงเหลือทั่วราชอาณาจักร กรมการจัดหางาน. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.doe.go.th>
- ปณิธิ อมาตยกุล. (2547). การย้ายถิ่นของชาวไทใหญ่เข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่ *The Migration of Shan people into Chiang Mai Province* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปานแพร เซาว์นประยูร. (2553). ทิวทัศน์ลักษณะ: การต่อสู้และการปรับตัวของชาวไทใหญ่พลัดถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 30(1), 47.
- สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2560). *ประวัติศาสตร์ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ไทใหญ่ รัฐฉานพม่า และภาคเหนือของไทย*. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2560, จาก https://www.sac.or.th/databases/ethnicedb/research_detail.php?id=1836
- Yasuda, S. (2008). *Shan on the Move: Negotiating identities through spatial practices among Shan Cross-Border migrants in Northern Thailand*. Chiang Mai: Chiang Mai University.